

MARC ROZELAAR

INTERLUDIUM

~~Bijz. Bed.~~

~~Werkb.~~

~~MNR~~

DEJONG 724

INTERLUDIUM

Von Basend in
Marianne

van Marc

10 Aug. '42

K 967

MARC ROZELAAR
INTERLUDIUM

Honderd kwatrijnen
uit de jaren
1934—1940

AMSTERDAM
H. J. PARIS
M C M X L I I

47295

VOOR FROMMEKE OP 10 DECEMBER 1940

Breekt U braakland
en zaait niet tusschen doornen.
Jeremia IV 3.

I

De pijn van mijn' en hunnen strijd — dezelfde,
De kreet, die mij en hen bevrijdt — dezelfde.
Maar Gij dan, om Wiens Naam hier alles gaat.
Zijt Gij niet in alle eeuwigheid — Dezelfde?

II

Een wankel waagstuk is mij elke dag,
Een zwichten tusschen slag en tegenslag
In ademloozen angst, of ik behouden
Van zulken gang het einde halen mag.

III

O God, laat Uwe stem niet van mij af;
Doe mij toch richting houden recht en straf,
En mocht ik willen doof zijn, roep mij luider:
Ik ben zoo ontoereikend en zoo laf.

IV

Ik weet wat 'k wel, en wat 'k U niet mag vragen;
Ik weet wat 'k met, wat zonder U moet dragen.
Hierin zie 'k Uw genade bovenal,
Dat ik niet twijfel omtrent Uw behagen.

V

Gij vraagt van ons, dat ieder 't zijne doe.
Ik kan niet 't mijne doen, ik ben te moe.
Ik smEEK U, wilt Uw hulp mij niet onthouden:
De achterstand neemt onherstelbaar toe.

VI

Drijft Gij mij zoo nog langer 't leven rond,
Dan zal ik gauw ten doode zijn gewond.
Ik red het niet, ik houd mij niet meer staande.
Nog even, en ik zak tegen den grond.

VII

Mijn krachten opgeteerd, mijn kans vergooid —
O werd ik zoo, verslagen en berooid,
U meer gelijk... Helaas, wel leer ik Uwe
Barmhartigheid, maar Uwe wreedheid nooit.

VIII

Ik kan den moed niet vinden tot de zonde,
Zoo min als ik het goede uitrichten konde.
Mijn vuur is uitgetrapt; ik lig terneer
Met onverdoofde, hopelooze wonden.

IX

Dat allen, die zoo lief te helpen zochten,
De minste leniging niet brengen mochten,
Terwijl de eene, die mij alles deed,
Nog voortgaat met mij aan zich te verknochten.

X

En toch, hoe graag wordt het door mij aanvaard,
Wat Gij voor deze tijden hieldt bewaard,
En hoe zou ik het zeker eens beklagen,
Wanneer dit sleepend leed mij waar' bespaard.

XI

Een liefde, en levenslang geen wederwoord;
Een bede, tot den dood toe onverhoord;
En toch de trouw aan God noch mensch verloochend —
Daarin ligt de triumph, die ons bekoort.

XII

O goede, vreedge, wijdgewelfde mildheid,
Weer luwdet gij de stormen van wroks wildheid,
En leit àl leed als een druk kind ter rust
In weerschijn van uw stralende verstildheid.

XIII

Jaar in, jaar uit al dag aan dag gefaald,
En keer om keer op weg naar 't doel verdwaald...
Maar weer verrijst de zon nieuw aan den einder:
Waarom vandaag de zege niet behaald?

XIV

Niets is funester dan op God vertrouwen,
Niets brengt ontgoochling meer, en meer berouwen.
Hoezeer Hij is te loven om Zijn werk,
Wij hebben op ons zelf alleen te bouwen.

XV

O God, Uw hoogste en heiligste genade:
De vrije keuze tusschen 't goede en kwade
In souvereine verantwoordelijkheid —
Mij is ze een vloek, en werpt niet af dan schade.

XVI

Niet ik, maar hij heeft waarlijk recht tot kniezen,
Die nimmer voor de noodzaak stond, te kiezen,
En nooit, als boete voor een valsche keus,
Al dwalende zijn vrede moest verliezen.

XVII

Nu langzaam stil wordt het wanhopig treuren,
En ik mij allengs daaruit op ga beuren,
Weet ik van winst noch schâ, slechts dat mij trof
Een hevig, onherroeplijk zielsgebeuren.

XVIII

De wijzen vóór en die na Socrates,
Eensluidend klinkt hun aller levensles:
De ware mensch heerscht over lot en lijden. —
Na een hóe lang en moeizaam groeiproces?

XIX

Aloude armzaligheid van dit bestaan:
Vertwijfeld reiken naar een voozen waan,
En aan het eind — verspild de hartekrachten,
En al het kostbaarste omniet verdaan.

XX

Als zwerver ga ik bij de menschen rond,
En zie hen hunkerende naar den mond:
Zou hier het blijde woord gesproken worden?
Zou deze 't zijn, bij wien 'k opname vond?

XXI

Zij lieten mij tot nogtoe allen staan,
Of met een schaamle gave verder gaan.
Ik twijfel zoo, of ik het wel mag vragen,
Dat iemand mij van harte is toegedaan.

XXII

Dat zich geen wezen over mij ontfermt,
Dat ik verlaten sta en onbeschermd,
Dat heb ik niemand dan mij zelf te wijten:
Door welgenegenen ben ik omzwermd.

XXIII

De een geeft alle deugden mij in pacht,
Den ander ben ik waardloos of veracht.
Wien zal ik niet verbluffen noch ontgoochlen,
Die enkel zegt: „Ik heb op je gewacht”?

XXIV

'k Verwijt niet U, dat ik dit àl moet lijden,
Maar mij, dat ik tot hooger 't niet kan wijden,
En dat ik in wat Gij me hebt opgelegd
Uw goedheid, God, niet meer kan onderscheiden.

XXV

Vanwaar muziek, gedichten? Uit den dood.
En Liefdes zielsberichten? Uit den dood.
En op dit smart-ombrande, heilge leven
De wijde vergezichten? Uit den dood.

XXVI

Dat Gij zoo vaak in deze duisternissen
Van Uw nabij-zijn mij komt vergewissen,
Dat maakt àl goed, wat ik aan vreugde en glans
Van gaven, sterken levensbloeï moet missen.

XXVII

Zou het misschien zoo wezen, dat Gij mij
Nog altijd niet der wereld kunt geven vrij,
Omdat Gij in Uw goedheid hebt besloten,
Dat haar leed nimmer zonder 't mijne zij?

XXVIII

Eens zal het ook voor mij hier zijn volbracht.
Dan komt Gij mij ontslaan van deze wacht
Van eenzaamheid en leed, en mag ik rusten
In Uwen klaren, grondeloozen nacht.

XXIX

Mijn best gedaan of niet, 't is al om 't even:
Het lukt mij nimmer, naar Uw wil te leven,
En 'k zal aan 't eind, Uw tuchtiging ten spijt,
Een stumperige nietsnut zijn gebleven.

XXX

Mijn God, geen oogwenk zijt Gij van mij weg.
Al weet ik in dit leven heg noch steg,
Gewis is mij de trouw van Uw geleide
Waar ik ook ga, waar ik mij nederleg.

XXXI

Toen al mijn kracht verstroemd, mijn moed gebroken,
Tot aan den dood mijn leven was geloken,
Hebt Gij, Die leven boven dood verkiest,
Een nieuw en vaster vuur in mij ontstoken.

XXXII

Hoe zinloos ieder zegent of verdomt
Wat uit den schoot des levens tot hem komt,
Erkent eerst zuiver, wie voor elk gebeuren
Als voor een opdracht Gods in dank verdomt.

XXXIII

Zoo vaak ik aan Uw lage, klare stranden,
O eenzaamheid, gedwongen kwam te landen,
Hebt gij mij, trouwelooze, trouw bedacht,
En ben ik heengegaan met volle handen.

XXXIV

Of ver of na de vaart des levens zij,
Tegen of mee de stroom van het getij —
Ter kim rondom staat lichtend uitgeschreven:
Geen, die dat te bepalen heeft, dan jij.

XXXV

Mij schiet, zoo vaak ik poog, mij te bezinnen,
Geen grooter teeken van Uw gunst te binnen,
Dan dat Gij 't steldet in onze eigen macht,
Ons leven elk moment te herbeginnen.

XXXVI

't Is onwil slechts en leugen, als ik klaag,
Dat ik Uw tuchtiging niet meer verdraag:
Zij drijft meedoogenloos naar de vervulling,
Die ik niet oog in oog te schouwen waag.

XXXVII

Voor elke gril de taak terzij gezet;
De lust gevierd, op tucht noch plicht gelet...
En zóó te weten, dat niets kan gedijen,
Dat zich niet bindt aan regel en aan wet!

XXXVIII

Nu is 't weer, of ik in de verte hoor
Een breken en een weenen dwars erdoor,
Als moest een groote catastrofe komen.
Mijn God, mijn God, wat hebt Gij met mij voor?

XXXIX

Zoo karig toegerust ben ik toch niet,
Dat mij de verre vaart geen kans meer biedt,
Ten lest' nog aan beschutte kust te landen.
Maar o, hoe heilloos vlamt het zwart verschiet!

XL

Als elke steun van mij geweken is,
En elke kracht in mij bezweken is,
Dan eerst gaat gansch Uw grootheid voor mij open
In haar afgrondlijke beteekenis.

XXI

'k Ben buiten elke binding blijven staan,
Heb geen ding ooit restrictieloos gedaan,
Maar eenmaal waagde ik waarlijke gemeenschap,
En ben met hart en ziel erin vergaan.

XXII

Wat poovre fictie is het woord „voorbij”.
Als lang geleden leef ik aan haar zij:
Het eens gekend geluk wil niet verjaren,
Trots wissling van gesternte en getij.

XXIII

Zoo onherroepelijk als Moeders nood,
Zoo onherroepelijk als onze dood,
Zóó onherroepelijk zijn wij voor 't leven,
Gescheiden van elkaar, elkaars genoot.

XXIV

„Niet Mijn wil maakte, dat ge elkander derft,
Niet Mijn wil, dat ge ontwricht en wroegend zwerft —
Ik had Mijn vreugd aan Uw gemeenzaam leven —
Maar 't onverstand, dat steeds Mijn plan bederft.”

XLV

Wien eens een martelende woekerwond
De rijkste levensaâr zoo doodlijk schond,
Dien schenke al nieuwe moed schijn van genezing —
Hij wordt toch nimmer, nimmer meer gezond.

XLVI

Na zooveel leed, dat onvertelbaar is,
Zooveel verlies, dat onherstelbaar is,
Schijnt mij de dood reeds daarom heul en uitkomst,
Omdat zijn gave onvoorspelbaar is.

XLVII

Die op Uw allerbeste gaven snoeven
Zijn zij meest, die ze niet tè zeer behoeven.
Die ernaar hunkren met hun gansche ziel,
Hèn pleegt Gij met ontbering te beproeven.

XLVIII

In duizenden verheft zich een geschrei
Naar duizenden, dat er begrijpen zij.
O, waarom gaan als dooven en verblinden
Begriploos allen aan elkaar voorbij?

XLIX

„Goed, dat een man een juk draagt in zijn jeugd” ...
Maar hoe erlangt hij rijpheids weerbare deugd,
Wanneer hem uit den nood der jonglingsjaren
De smaak van één uur zuivre lust niet heugt?

L

Als mijn ondankbre mond in wrokken mort,
Dat mij de druk welhaast ondraaglijk wordt,
Moog' Gij naar Uw genade mij vergeven.
Ik weet, ik weet het wel: ik schiet te kort.

LI

Een hunkren naar een haven met wat rust,
Met eindelijk wat bevrediging van lust —
En een gestage vlucht op alle zeeën,
Uit angst, te landen aan een doode kust.

LII

Wie legt zijn handen op mijn brandende oogen,
Zoo vol begeerte en leeg van mededoogen,
Wie leidt ze uit de wulpsche weerld terug,
En maakt ze zuiver weer en ingetogen?

LIII

Als 't een na 't ander aardsch geluk me ontgaat,
Voor mij geen vrouw, geen eigen huis bestaat,
Geen werk mij aan mij zelf vermag te onttrekken,
Zij dan Uw wil, dat Gij mij niet verlaat.

LIV

Heb toch vertrouwen; wil toch niet zooveel.
Ga toch gelatener in 't eng gareel:
De eene weg brengt meer niet dan de andre:
Wie één spoor volgt, erlangt zijn volle deel.

LV

Hoe veel geruster ga 'k de zeeke wegen
Omlaag naar 't leed, dan, zijn bereik ontstegen,
Naar de ongewisse hoogten van 't geluk:
Met smart ben 'k welvertrouwd, met vreugd verlegen.

LVI

„O hartstocht, angsten, bittere nederlagen,
O onverzadelijke zieleplagen,
Hoe lang nog drijft gij met me Uw grimmig spel?”
„Tot wij door moed en hoogheid zijn verslagen.”

LVII

Waarom het leven toch zoo wreed ons slaat?
Zijn wij ten leste ervaren, en paraat
Om storm uit elken hoek het hoofd te bieden,
Dan keert de kans niet weer, dan is 't te laat.

LVIII

Hoe aâmbeklemmend levens greep ook zij,
Hoe hachlijk ook de stand van de partij,
Er blijft een laatste kans voor wie erkennen:
De uitkomst hangt van niets af, dan van mij.

LIX

Geen dag neigt zich opnieuw ten avondstond,
Of ik ben smartelijk weerom verwond.
Zal ik dan nimmer wezen als de andren:
Stabiel, robuust, vermetel en gezond?

LX

Van hoeveel, die rampzaalger zijn dan ik,
Negeert Gij niet gebed en hartesnik!
Zoo wil ik U de oude klachten sparen:
Voorbij gaat ook wel weer dit oogenblik.

LXI

Verleen, o God, mij niet het effen leven,
Waar ik naar haak en tracht met heel mijn streven.
Geef nood en onrust, opdat ik vervul
De taken, die Gij mij hebt opgegeven.

LXII

Hoe zonneklaar staat het voor mij onthuld,
Dat Gij vóór alles van mij vraagt geduld,
Maar dat Gij wachten moet met de vervulling,
Tot ik vereffend heb mijn eereschuld.

LXIII

Ik kan dit leven, 't zware, net niet aan:
Het laat mij telkenkeere duizlend staan.
Maar dank zij 't stadig smartlijk herontwaken
Mag ik vernieuwd steeds door de wereld gaan.

LXIV

Ik zie weer, hoe het werd bijeengespeurd,
Met hoeveel zorg verworven en gekeurd,
Het schoon bezit, dat mij tot vreugd zou wezen...
Ik zie het weer — en word erdoor verscheurd.

LXV

Zoo veel begrijpen en zoo weinig zijn,
Zich daaglijks spieglen in der grooten schijn
En onherroepelijk hun verre blijven —
Welk een ontmoedigende en wrange pijn!

LXVI

Gij laat U hoonen, loochnen en verzaken,
Gij laat U tot een naam, een fraze maken —
En als 't verbijsterd hart geen vreê meer vindt,
Laat Gij U vol erbarmen weer genaken.

LXVII

Ik vind geen weg, ik weet niet in of uit.
Waarom geeft Gij mij teeken noch geluid?
Of moet Uw zwijgzaamheid mij zelfs verheugen?
Is reeds gevallen het fataal besluit?

LXVIII

Door veel gevaren voerdet Gij mij heen,
Waar heelhuids aan te ontkomen kansloos scheen.
Maar nieuwe, grootre dreigen mij te grijpen.
Ik smEEK U, laat ook nu mij niet alleen.

LXIX

'k Belijd: Uw trouw gaat alle trouw te boven.
Hoe kon dan nood mij nog één bede ontrooven?
Ach, daar 'k Uw lof slechts kond doe met mijn mond,
Maar niet echt aan Uw bijzijn mag gelooven.

LXX

Van elke beê tot U zwond zin en reden,
Werd Gij door ons beleefd, niet slechts beleden:
Wie, wàt hem ook gebeure, Uw aanzijn voelt,
Hoe zou die niet gerust zijn en tevreden?

LXXI

Na lange lijdenspijn begin 'k te leeren,
Dat zich 't geluk ons waarlijk toe gaat keeren,
Als wij niet wenschen dan hetgeen geschiedt
En 't ons beschikte als gave Gods vereeren.

LXXII

Wat ik geleden heb en wat gemist —
Geen van hen allen, die dat heeft gegist;
Geen, die getuige was van het gebeuren,
En de innerlijke toedracht daarvan wist.

LXXIII

Soms zwijgt Gij lang; maar gaat zich 't leven roeren,
Lokt keus naast keus mijn vrijheid in haar snoeren,
Dan spreekt Gij in Uw rijke teekentaal,
En wenkt mij, hoe het goede te volvoeren.

LXXIV

O groot en eeuwig-eenig adelsmerk,
O alverzoetend, alverzaalgend Werk,
Wat bindt als gij aan Schepper en aan Schepping,
Wat maakt als gij volwaardig, mild en sterk?

LXXV

De tegenstand houdt aan, maar onverdroten
Volhard ook ik: zoo voel 'k mijn kracht vergrooten,
En tot al meerder en volkoomner werk
Mijn willen en mijn kunnen opgestooten.

LXXVI

Wie zich door God laat richten, gaat zoo recht
En vast van voet zijns weegs; door niets geknecht,
Door niets gedeerd begroet hij tegenslagen:
Wat is hun macht bij 't heil, waar hij aan hecht?

LXXVII

Ik voel, hoe zich allengs de kring gaat sluiten,
Die moet verlaten zijn eer de einden stuiten.
Nog staat mij de uittocht vrij, nog is 't vergund,
De taak te eindigen vóór ik treed naar buiten.

LXXVIII

Steeds dieper in Uw wezen ingewijd,
Ervaar ik, dat begrip noch kracht Gij zijt,
Maar scheppende Voltrekker van 't gebeuren,
Door ons verwerkelijk naar Uw werkzaamheid.

LXXIX

Dat des gebeurens vreemde en duistere pracht
Aanzijn erlangt door onze vrijheidsmacht,
Maar toch zich vormt naar Uw verborgen wetten,
Dat is de eenige troost voor dit geslacht.

LXXX

Doe nòg zoo goed — als ge u onzeker toont,
Wordt gij door elk geheeld en gehoond.
Doe nòg zoo slecht en geef u zelf een houding —
Gij wordt alom geprezen en beloond.

LXXXI

O ziekte, leed, verlatenheid en nood,
Geen was me als gij een heilig bondgenoot
Bij het erlangen van de vaan des levens,
Geheven boven ondergang en dood.

LXXXII

Een mensch, een dier wordt tot een gansch heelal.
En wereldwijd een bloem, een dauwkristal,
Als in onze oogen welt de bron der liefde.
Waar zij verzandt, dáár is de zondeval.

LXXXIII

In 't een vertoont het al zijn wezensstaat:
Het hart des arbeids in het werkstuk slaat,
In de beminde onthult zich liefdes glorie
En gansch de schepping in de vrije daad.

LXXXIV

Ik ben van liefde vol tot aan den rand
Voor menschen, dieren, boom en plant.
Geen schepsel, dat zich iets om mij bekommert,
Maar God voert mij als vader bij de hand.

LXXXV

Hoe groot en goed de gave ook moog' wezen,
Waarvoor uit 's harten grond Gij wordt geprezen,
Zij is ons middel slechts en instrument,
Om zelf de bloemen van Uw gaard te lezen.

LXXXVI

Nu komt een herberg op den tocht in zicht,
Nu wordt de last, die zoo zwaar drukte, licht.
Dra mag 'k heraadmen; ik voorproef al blijde
Het zoet na lang vervulde bittere plicht.

LXXXVII

Weer maakt zich op mijn volle liefdekracht,
Om als een zon te rijzen uit den nacht.
Nog niet, nog niet, mijn hart, o houd nog even
Het popelend geweld in uwe macht!

LXXXVIII

Opnieuw is zachtheid nu in mij gerezen
En vreugd van toegewijd en teeder wezen
En uit den diepsten schroom ontsprongen lust
En kracht en moed, niets buiten God te vreezen.

LXXXIX

Met schooner deel, dan ooit ik had verwacht,
Hebt Gij in 't holst der tijden mij bedacht.
Elk woord blijft in een schaamle poging steken,
Dat zeggen wil mijn dank voor wat Gij bracht.

XC

Hoe plotsling heeft het oude leed gezwegen
En heb 'k Uw zoo lang afgesmeekten zegen
Ten tijde juist, dat ik hem meest behoefd',
In al zijn heerlijkheid van U gekregen!

XCI

Waar' 't niet, dat liefde steeds zich zelf rechtvaardigt.
Slechts eigen norm te erkennen zich verwaardigt,
'k Zocht voor haar gunst den grond in mij en werd
Een diep beschaamde, die zich verhoovaardigt.

XCII

Hoe goed hebt Gij mijn hart en zin geleid,
Hoe wijs mijn wil tot blijde daad bereid.
Wél was gering, ook nu weer, mijn verdienste
En overgroot Uw goedertierenheid!

XCIII

Wat wijkend als een horizont mij scheen,
Met heden niet en niet met toekomst één,
Dat werd aan 't eind van lange wachtensjaren
De blijdeste aller blijde werkelijkheên.

XCIV

O diep geluk, gedronken aan de stroomen,
Waar aller menschen wegen samenkomen,
In uwen zegen heb ik ondergaan
Het zaligst zoet van werkelijkheid en droomen.

XCV

Mijn leven popelt, om weer voort te gaan
Naar verre doelen van een nieuwe baan.
O blijde spanning, waarin vóór het reizen
De laatste arbeidstaak wordt afgedaan!

XCVI

Geen grooter vreugd, dan blijdschap om een plicht,
Een taak, die op ons legt haar vol gewicht.
Hoe spot de ziel met alle zwaartewetten,
Hoe wordt door zulk een last het leven licht!

XCVII

Wanneer geluk is 't vinden van een taak,
Die heel den mensch eischt voor een hooge zaak,
Dan mag ik wel met recht gelukkig heeten:
Een levensveld ligt, op mij wachtend, braak.

XCVIII

Wil toch mijn opgang niet voortijdig fnuiken,
Mijn kracht ten dienste van Uw doel gebruiken,
Opdat ik U een strijdbre helper zij
En in Uw licht gelouterd moge ontluiken.

XCIX

Door hoeveel dalen ben ik zwak gegaan,
Hoevele kwalen heb ik slecht doorstaan!
En toch bleef mij dit alvergevend leven
Na zooveel falen nog steeds toegedaan.

C

In al, wat mij het leven is geweest,
Opvaart of val, verterend leed of feest,
Ervoer 'k Uw trouw. Zoo kome wat wil komen:
In Uwe handen, God, beveel 'k mijn geest.

Van dezen bundel kwatrijnen werden
25 exemplaren gedrukt voor goede vrienden
van den schrijver.

